

‘Leuk’ versus productie-efficiëntie: ‘leuk’ wint

Door maatschappelijke veranderingen en kennis over de fysiologische behoeften van de dieren veranderen ook de waarden en normen voor dierenwelzijn. ‘De veehouderij moet daarom zwaar inzetten op het verkrijgen van een nieuwe maatschappelijke licentie om dieren te mogen houden’, aldus Dirk Lips op het Vleesveecongres 2019.

TEKST GUY NANTIER

Onder het thema ‘Uitdagingen en kansen voor de vleeshouderij’ praatte Dirk Lips, voorzitter van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn sinds 2009, de toehoorders op het Vleesveecongres 2019 in Paal bij over de hete hangijzers in de veehouderij op het vlak van dierenwelzijn.

‘Veilig, kwalitatief en goedkoop voedsel produceren is een vervallen licentie’, zo sprak Dirk Lips onomwonden. ‘Goedkoop voedsel kan je importeren en de kwaliteit verbetert met de dag. De sector moet daarom zwaar inzetten op het verkrijgen van een nieuwe maatschappelijke licentie om dieren te mogen houden.’

Maatschappelijke veranderingen

Aan de basis van de omslag in denken ligt in de eerste plaats een maatschappelijke verandering in de mens-dierrelatie

in Vlaanderen, aldus de voorzitter van de Raad voor Dierenwelzijn. ‘Het aantal mensen met een nutsdierrelatie is spectaculair gedaald in vijftig jaar’, vertelde Lips. ‘Aan de andere kant neemt het aantal mensen met een gezelschapsdierrelatie, een hulpdierrelatie of een hobbydierrelatie toe.

Je krijgt daardoor, grof geteld, vandaag de dag een krachtverhouding in Vlaanderen van 6.000 veehouders versus 6.000.000 burgers.’

De waarden en normen die beide groepen hanteren in hun

mens-dierrelatie, zijn ook anders, omdat ze er anders tegenaan kijken, ze liggen zelfs ver uit elkaar, stelde Lips. Veehouders hebben in hun nutsdierrelatie minder aandacht voor het individuele nutsdier. Vanwege de steeds groter wordende koppels wordt er meer en meer gewerkt met gemiddelden en protocollen. Aan de andere kant is er de stijgende aandacht voor het individuele dier bij de houders van gezelschapsdieren, hulpdieren en hobbydieren.

Dirk Lips: ‘Er zijn tegenwoordig veel meer dierenartsen die hun inkomen halen uit het verzorgen van gezelschapsdieren dan uit landbouwhuisdieren. Je kunt bijvoorbeeld niet geloven wat er allemaal al bestaat op het vlak van diergeeneeskunde voor de gezelschapsdieren: van vaccinatie tot een nieuwe kunstheup tot het behandelen tegen kanker. En tegenwoordig kan je je huisdier al zelfs laten begraven of cremen.’

Dat zijn allemaal feiten die aangeven dat de waarden en normen rond dierenwelzijn in de maatschappij gewijzigd zijn, aldus Lips. Dat geldt niet alleen in Vlaanderen of Nederland, maar in de hele westerse samenleving. ‘Veehouders beseffen dit gemiddeld genomen onvoldoende. Maatschappelijke veranderingen hou je niet tegen.’

Kennis over fysiologische behoeften groeit

Een ander feit waardoor de definitie van dierenwelzijn verandert, is de groeiende kennis over de fysiologische behoeften en het gedrag van soorten. ‘Het gevolg hiervan is dat er een verschuiving in de definitie van dierenwelzijn plaatsvindt van “het enkel vermijden van pijn en lijden” naar “het kunnen stellen van natuurlijk gedrag”, naar ook “het ervaren van positieve dingen” door de dieren.’

Dit verklaart onder meer waarom bijvoorbeeld legbatterijen voor kippen niet meer kunnen; leghennen hebben een natuurlijke behoefte aan een nestkastje om in afzondering hun ei te kunnen leggen, zo is gebleken uit onderzoek. Ook de verplichte kooiverrijking bij varkens en de groepshuisvesting voor zeugen zijn er een afgeleide van.

Samengevat stelde de voorzitter van de Raad voor Dierenwelzijn dat de veranderende waarden en normen én de

Dirk Lips, voorzitter van de Vlaamse Dierenwelzijnsraad:

‘Leuke ervaringen voor dieren wordt de dierenwelzijnsnorm de komende tien, vijftien jaar’

evolutie in de definitie van welzijn ervoor zorgen dat enerzijds de efficiëntiewinst in dierlijke productie in termen van kwaliteit, goedkoop en voldoende beschikbaar voedsel steeds minder en minder als positief wordt ervaren. Anderzijds wordt er steeds zwaarder getild aan de gevolgen voor de dieren, zoals de instrumentalisatie van dieren (het beschouwen van dieren als machines), het gebrek aan respect voor wezens van een andere soort en te weinig kansen op het beleven van aangename ervaringen.

Vier actiepunten per direct

Vlaanderen legt de lat hoog voor dierenwelzijn. De nodige handvatten staan geboekstaafd in het nieuw Vlaams regeerakkoord voor 2019-2024, waarin het hoofdstuk over dierenwelzijn zowat vier keer langer is dan het was in het regeerakkoord voor 2014-2019.

Het hoofdstuk over dierenwelzijn telt drie kernpunten. Het eerste kernpunt is de verdere ontwikkeling van een vooruitstrevend Vlaams beleid voor meer dierenwelzijn. Vlaanderen moet binnen de Europese Unie ook het voortouw nemen voor meer dierenwelzijn. Nog voordat België in de eerste helft van 2024 voorzitter wordt van de Raad van de Europese Unie, moet het de reputatie als 'dierenwelzijnsvoortrekker' internationaal stevig en definitief gevestigd hebben.

Tweede kernpunt is een gerichte en volgehouden sensibilisering. De ontwikkeling van een dierenwelzijnslabel moet een bewuste keuze om de meest diervriendelijke producten mogelijk te maken én om de vele Vlaamse landbouwers die investeren in het welzijn van hun dieren, te belonen.

Derde en laatste kernpunt: een kordate handhaving. Dirk Lips: 'De voornemens uit het recente regeerakkoord werden uitgewerkt in een beleidsnota met 28 operationele doelstellingen of actiepunten, waarvan vier actiepunten de rundveeteeltsector per direct aanbelangen: de beschutting voor dieren op weiden, de verplichte bedwelmings bij het slachten van volwassen runderen (anno 2020 is dit nog een uitzondering, omdat er voor volwassen runderen nog geen omkeerbare verdovingstechniek beschikbaar is), het ondersteunen van mobiele slachthuizen voor kleine aantallen en het ontwikkelen van een dierenwelzijnslabel.'

Hete hangijzers

De veehouderij moet absoluut de vinger aan de pols houden, zo gaf de voorzitter van de Raad voor Dierenwelzijn nog mee. 'De komende tien, vijftien jaar komt er wetgeving die ervoor zorgt dat de dieren een leuke ervaring hebben', voorspelde Dirk Lips.

Als hete hangijzers in dit verband noemde hij de aanwezigheid van overtollige dieren en de wijze van doden, zoals in het geval van eendagskuikens, het teveel aan biggen bij zeugen, de holsteinstierkalveren, et cetera.

Een hete hangijzer voor de vleesveesector is de systematische keizersnede bij dikbilrunderen. Lips: 'De systematische keizersnede mag dan wel geen probleem opleveren inzake dierenwelzijn, het is wel een probleem van instrumentalisering van dieren. Er wordt met name te weinig rekening gehouden met de eigen noden en behoeften van de soort

en dat staat haaks op het ervaren van positieve dingen.' Het is goed dat de sector daarom gestart is met het opstellen van een actieplan. 'De sector moet stoppen met het steeds in de verdediging gaan en moet resoluut het voortouw nemen in deze materie', aldus nog Dirk Lips. |